

ПІДСАНКЦІЙНІ КРАЇНИ: ЧЕК-ЛИСТ ЕКСПОРТЕРА

Іван Касинюк,
адвокат, партнер AGA Partners

Торгівля аграрними товарами з такими підсанкційними країнами як Іран та Судан? Не можна сказати, що для українського бізнесу це terra incognita. Однак частка українського експорту до зазначених країн, у порівнянні навіть з Росією та Казахстаном, не дуже висока. Однією з імовірних причин цього є недостатнє розуміння особливостей такої торгівлі та безліч міфів, пов'язаних з режимом міжнародних санкцій.

СПОЧАТКУ БУЛИ МІФИ...

Попри упередження, торгівля з такими країнами не заборонена, але вона обмежена та потребує особливої обачності у виборі контрагентів.

Причина в тому, що торгівля товарами гуманітарного призначення (продовольчі товари, медичне обладнання та медикаменти) не підпадають під санкції. Наприклад, у квітні 2017 р. стало відомо, що Україна планує запуск тестового потягу до Ірану для транспортування зернових товарів.

Чек-листи, за допомогою яких кома у словосполученні «остерігатися не можна, спробувати» закріпилася на своєму місці, стане у нагоді як клієнтам, так і юристам. А щоб більше українських товарів могли потрапити на цей потяг, ми поділимося з вами своїми напрацюваннями.

ЯКА КРАЇНА РЕЄСТРАЦІЇ ПРОДАВЦЯ?

До американських компаній висуваються більш жорсткі вимоги, ніж до компаній з ЄС та інших країн. Наприклад, у такому випадку поставка має відбуватися протягом 12 місяців з дати укладення контракту.

ЧИ ПОТРІБНО ПЕРЕВІРЯТИ КОНТРАГЕНТА?

Ми рекомендуємо дізнаватися базову інформацію про свого контрагента. Наприклад, місце реєстрації компанії та фізичного місцезнаходження, активи та номер рахунку.

Однак якщо контрагент зареєстрований в країні, яка є підсанкційною, то спрощеним варіантом перевірки не обійтися. Умовно кажучи, у звичайному випадку достатньо переглянути всю публічно доступну інформацію про клієнта. Якщо при цьому було виявлено будь-яке посилання на підсанкційну країну, то варто проводити більш ґрунтовне дослідження взаємозв'язків у всіх пов'язаних юрисдикціях.

Так, потрібно з'ясувати наступні моменти:

- чи не входить ця компанія та її власники до списку підсанкційних компаній;
- чи не пов'язана вона з урядами підсанкційних країн;
- чи не займається діяльністю, яка підпадає під санкції або обмеження (торгівля товарами подвійного призначення, нафтохімічний бізнес тощо);
- в якому банку ця компанія має рахунок.

Позитивними сигналами будуть:

- відсутність контрагента у підсанкційних списках ООН, США, ЄС;
- входження до великих та відомих груп компаній з сайтом, згадками у веб-мережі тощо;
- наявність рахунку в європейському банку;
- готовність розкрити кінцевого власника;
- співробітництво з респектабельними брокерами, судновласниками та агентами, банками;
- наявність успішної практики оплати через американський банк –

просто джек-пот.

Наша порада – співпрацювати з добре відомими компаніями, які вже хоча б рік активно працюють на ринку.

ЧИ ПОТРІБНО ПЕРЕВІРЯТИ ЛИШЕ КОНТРАГЕНТА?

Особливістю міжнародної торгівлі аграрними товарами є те, що це історія не лише про двох – Покупця та Продавця. Для виконання одного контракту залучається безліч дійових осіб: судновласник, брокери, агенти, сюрверери, порти, термінали, стивідори, отримувачі товару, банк покупця тощо.

Важливо, щоб жодна зі вказаних компаній не була підсанкційною, навіть якщо в договірних відносинах з ними перебуваєте не ви, а ваш контрагент. У протилежному випадку банк може заблокувати проведення платежу. Не завжди таке блокування має правові підстави, але перевіряти професійність комплаєнс-служби банку на своєму прикладі не радимо.

ЯКУ ВАЛЮТУ ОБРАТИ?

Найбільш поширеними валютами в практиці міжнародної торгівлі є долар та євро. Головним наслідком вибору є те, згідно з вимогами США (долар) чи ЄС (євро) буде перевірятися транзакція.

Американські банки більш суворо підходять до перевірки. Причина в тому, що перевірку платежу вони можуть здійснювати як з власної ініціативи, так і за «рекомендацією» OFAC. Останній є державним органом США, відповідальним, серед іншого, за дотриманням режиму фінансових санкцій.

Важливо, що предметом перевірки може бути будь-який документ з транзакції, в тому числі коносамент, де міститься інформація про країну прямування товару та його отримувача. Так, якщо у банку виникає сумнів з приводу дотримання вимог санкцій, він має право заблокувати платіж до з'ясування обставин.

Перевірка може тривати від кількох днів до кількох місяців. У більшості випадків після перевірки мети та кінцевого власника коштів

платіж буде розблоковано. Однак краще обрати іншу валюту платежу. При цьому особливо відкриті для новацій трейдери здійснюють платежі через банки в інших країнах та в інших валютах. Наприклад, арабський дерхам з оплатою через арабський банк є перевіреною альтернативою.

А ЩО БУДЕ, ЯКЩО... АБО НАСЛІДКИ ПОРУШЕННЯ РЕЖИМУ САНКЦІЙ

Така скорочена версія чек-листа врятує чимало нервових клітин трейдерам, які шукають пригоди нові ринки. Наслідки порушення правил є доволі суттєвими.

Залежно від ситуації, банк може відмовити у здійсненні оплати або заблокувати платіж до з'ясування обставин. Якщо під час перевірки виявиться, що режим санкцій насправді порушено, то наслідки будуть більш загрозливими. Компанії може загрожувати штраф у розмірі до 1 млн доларів або в подвійному розмірі суми контракту, за яким було допущено таке порушення. Винні службові особи компанії можуть понести покарання у вигляді позбавлення волі до 20 років.

Проте такі наслідки – це зовсім не привід викреслити низку партнерів зі свого списку. Адже по суті торгівля аграрними товарами дозволена з урахуванням деяких обмежень. Для того щоб отримати всі переваги від бізнесу в цій сфері та уникнути проблем, варто добре знати свого контрагента та його партнерів, переглянути політику компанії щодо строків виконання контрактів та валюти платежу.

Таким чином успіх, якщо не гарантовано, то точно прогнозовано.

Торгівля з підсанкційними країнами з дотриманням режиму санкцій – це той тренажер ризик-менеджера, але без ризиків не буває перемоги. Безумовно, це можливо при суворому дотриманні правил комплаєнсу та вимог санкційного законодавства пов'язаних держав. Винагородою за зусилля та додаткові ризики буде значно вищий рівень прибутку під час торгівлі з цими країнами.

www.agalawyers.org